

Δημόσια Κρίση του προτύπου ΕΛΟΤ 996.01, 2^η Έκδοση

Συνοδευτικό Σημείωμα της Ομάδας ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1

Το παρόν Σχέδιο Ελληνικού Προτύπου (ΣΕΠ) της 2^{ης} έκδοσης του Ελληνικού Προτύπου ΕΛΟΤ 996.01, που εκπονήθηκε από την Ομάδα Εργασίας 1 της Τεχνικής Επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ48 «Ηλεκτρονική Επεξεργασία Στοιχείων» αποτελεί την ελληνική έκδοση του δίγλωσσου (αγγλικά-γαλλικά) Διεθνούς Προτύπου ISO/IEC 2382-1:1993 και περιλαμβάνει:

- όλους τους **ορισμούς** των **θεμελιωδών εννοιών της Πληροφορικής** που περιλαμβάνει το εν λόγω Διεθνές Πρότυπο μεταφρασμένους στα ελληνικά,
- **ισοδύναμους ελληνικούς όρους** για την οροδότηση όλων των εννοιών αυτών,
- **ένα τρίγλωσσο γλωσσάριο** (ελληνο-αγγλο-γαλλικό) και **δύο δίγλωσσα γλωσσάρια** (αγγλοελληνικό και γαλλοελληνικό) με τις διαγλωσσικές αντιστοιχίες των ισοδύναμων όρων στις τρεις εμπλεκόμενες γλώσσες.

Αν και οι περισσότεροι από τους ελληνικούς ισοδύναμους όρους είναι ήδη σε χρήση από την Ομάδα εδώ και αρκετά χρόνια – είτε από την 1^η έκδοση του προτύπου ΕΛΟΤ 996.01 είτε για την κάλυψη των κειμένων των άλλων μερών του Προτύπου ΕΛΟΤ 996 (και διατίθενται ελεύθερα μέσω της Βάσης Όρων Τεχνολογίας Πληροφοριών **INFORTERM**: <http://inforterm.cs.aueb.gr/>), η Ομάδα εξετάζοντας ερωτήματα και σχόλια των μελών της Επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ48 επεξήγησε το σκεπτικό της για ορισμένους ελληνικούς όρους, ενώ κάποιους άλλους τους βελτίωσε ή συμπλήρωσε και με συνώνυμους όρους διαδεδομένης χρήσης.

Κρίθηκε σκόπιμο ορισμένα από αυτά τα επεξηγηματικά σχόλια να περιληφθούν στο παρόν Σημείωμα με την πεποίθηση ότι μπορούν να βοηθήσουν τον κριτικό αναγνώστη του υπό Δημόσια Κρίση ΣΕΠ. Τα σχόλια αυτά αναγράφονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας – Επεξηγηματικά σχόλια για ορισμένους όρους του ΣΕΠ ΕΛΟΤ 996.01

Ελληνικός ισοδύναμος όρος	Αγγλικός όρος	Γαλλικός όρος	Επεξηγηματικό σχόλιο της Ομάδας
δυναδικό ψηφίο (ορισμός 01.02.08)	binary digit	chiffre binaire	<p>Η Ομάδα από την αρχή της λειτουργίας της (1986) για τον αγγλικό όρο binary digit είχε υιοθετήσει την απόδοση δυναδικό ψηφίο και δεν την έχει αλλάξει ως τώρα.</p> <p>Είναι παρεξήγηση το ότι δήθεν για την απόδοση του binary digit πρότεινε το δυφίο αντί του δυναδικού ψηφίου.</p>
δυφίο (ορισμός 01.02.08)	bit	bit	<p>Το ελληνικό σύμμιγμα</p> <p style="text-align: center;">δυφίο < δυ(αδικό) (ψη)φίο</p> <p>επινοήθηκε για την απόδοση του αγγλικού σμιμμιγματος</p> <p style="text-align: center;">bit < b(inary) (dig)it</p> <p>που είναι ταυτόσημο με το δίλεκτο binary digit, κατασημαίνει δηλαδή την ίδια ακριβώς έννοια με εκείνο.</p> <p>Η αντιστοιχία είναι:</p> <p style="text-align: center;">binary digit – δυναδικό ψηφίο bit – δυφίο</p> <p>Η μονολέκτηση του binary digit σε bit έδωσε την δυνατότητα να δημιουργηθούν στην αγγλική πάρα πολλοί πολυλεκτικοί σύμπλοκοι όροι με συνθετικό το σύντομο bit. Στη Βάση INFORTERM υπάρχουν ήδη 17 τέτοιοι όροι, ενώ στη Βάση Τηλεπικοινωνιακών Όρων</p>

Ελληνικός ισοδύναμος όρος	Αγγλικός όρος	Γαλλικός όρος	Επεξηγηματικό σχόλιο της Ομάδας
			<p>TELETERM (www.moto-teleterm.gr) υπάρχουν 566 τέτοιοι όροι.</p> <p>Το δυφίο είναι καθιερωμένο από πολλά χρόνια στην τυποποίηση, όχι μόνο της πληροφορικής, αλλά και των τηλεπικοινωνιών (υπάρχουν κείμενα πολλών χιλιάδων σελίδων που χρησιμοποιούν το δυφίο και τα παράγωγά του).</p> <p>Για την ιστορία, σημειώνεται ότι το δυφίο ήταν κοινή πρόταση (1995) των δύο Ομάδων TE48/OE1 και MOTO¹ (τηλεπικοινωνίες). Η δεύτερη το κυκλοφόρησε σε ψηφοφορία μαζί με άλλες δύο αποδόσεις (διπίο και δυσάφιο) στους 500 περίπου αποδέκτες της, από τους οποίους ψήφισαν οι 116 με ψήφους υπέρ των τριών όρων 57, 39 και 1, αντίστοιχα.</p> <p>Το πλεονέκτημα του δυφίου είναι ότι εντάσσεται απόλυτα στο <i>κλιτικό σύστημα</i> και στα <i>συστήματα παραγωγής και σύνθεσης</i> της ελληνικής γλώσσας παρέχοντας πλήθος παραγώγων και συνθέτων τα οποία έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί ευρύτατα σε όρους. Παραδείγματα:</p> <p><i>δυφιακός, οκταδύφιος, επταδύφιος, νιδύφιος (και ν-δύφιος), πολυδύφιος, πολυδυφιακός, δυφιοσυλλαβή, δυφιοοκτάδα, δυφιοεπτάδα, δυφιοινάδα, δυφιακά, δυφιδόν, δυφιορρυθμός, δυφιοστρεφής, δυφιοστρέφεια, δυφιοσειριακός, δυφιοπαράλληλος, ...</i></p>
δυφιοσυλλαβή (ορισμός 01.02.09)	byte	multiplet	<p>Η Ομάδα στην αρχή της λειτουργίας της (1986) εξετάζοντας την, προτεινόμενη από την ΕΠΥ², απόδοση του byte με τον ελληνικό όρο ψηφιολέξη (= λέξη που αποτελείται από <i>ψηφία</i>) θεώρησε ορθότερη την απόδοση ψηφιοσυλλαβή (= <i>συλλαβή</i> που αποτελείται από <i>ψηφία</i>), με το σκεπτικό ότι η τριάδα:</p> <p style="text-align: center;">bit – byte – computer word</p> <p>αναλογεί – γλωσσικά – προς την τριάδα:</p> <p style="text-align: center;">γράμμα – συλλαβή– λέξη</p> <p>[δηλαδή όπως κάθε λέξη απαρτίζεται από συλλαβές και κάθε συλλαβή από γράμματα έτσι και κάθε <i>λέξη υπολογιστή</i> απαρτίζεται από ψηφιοσυλλαβές και κάθε ψηφιοσυλλαβή απαρτίζεται από (δυσδικά) ψηφία]. Φυσικά, στη λέξη ψηφιοσυλλαβή το συνθετικό ψηφιο- παραπέμπει σε <i>ψηφίο</i>, γενικά, οποιουδήποτε συστήματος αρίθμησης, κατά σύμβαση όμως εδώ υπονοούσαν το <i>δυσδικό ψηφίο</i>.</p> <p>Από τη στιγμή (1995) που το bit αποδόθηκε ως δυφίο ήταν επόμενο η παραπάνω τριάδα να αποδοθεί τελικά ως:</p> <p style="text-align: center;">δυφίο – δυφιοσυλλαβή – λέξη υπολογιστή.</p> <p>Η δυφιοσυλλαβή έχοντας ως δεύτερο συνθετικό την <i>συλλαβή</i> έχει και όλες της δυνατότητες <i>παραγωγής και σύνθεσης</i> που διαθέτει η τελευταία και παρέχει παράγωγα και σύνθετα, τα οποία έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί σε όρους. Παραδείγματα:</p> <p><i>δυφιοσυλλαβικός, μονοδυφιοσυλλαβικός, πανδυφιοσυλλαβικός, δυφιοσυλλαβικά, δυφιοσυλλαβοκώδικας, δυφιοσυλλαβοσειρά, δυφιοσυλλαβορρευμα, δυφιοσυλλαβοστρεφής, δυφιοσυλλαβοστρέφεια, ...</i></p>
προσβαίνω, έχω πρόσβαση, προσπελάζω (ορισμός 01.01.04)	access {v.}	accéder, avoir accès	<p>Η Ομάδα δέχεται ως συνώνυμα την πρόσβαση και την προσπέλαση. Ένας από τους λόγους, όμως, που – τα τελευταία χρόνια – προωθεί περισσότερο την πρόσβαση από την προσπέλαση είναι ότι το ρήμα της πρώτης είναι σαφές ότι είναι το προσβαίνω (σε) ενώ για τη δεύτερη είναι αρκετά διαδεδομένη η λανθασμένη εντύπωση ότι το ρήμα είναι προσπελαύνω. Δεν υπάρχει τέτοιο ρήμα! Το ρήμα είναι προσπελάζω! Μπορεί να υπάρχουν τα</p> <p style="text-align: center;">απελαύνω – απέλαση παρελαύνω – παρέλαση επελαύνω – επέλαση</p> <p>αλλά δεν έχουν καμιά σχέση με τα:</p> <p style="text-align: center;">προσπελάζω – προσπέλαση</p> <p>Σημειώνεται ότι του αρχαιοελληνικού ρήματος πελάζω (= πλησιάζω) παράγωγο είναι και ο πελάτης!</p> <p>Χρειάζεται προσοχή στη σύνταξη των δύο ρημάτων:</p> <p>Το προσβαίνω είναι αμετάβατο και συντάσσεται με την πρόθεση σε, ενώ το προσπελάζω είναι μεταβατικό και δέχεται άμεσα αντικείμενο:</p>

¹ **MOTO**: Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας (ΟΤΕ)

² **ΕΠΥ**: Ελληνική Εταιρεία Επιστημόνων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής

Ελληνικός ισοδύναμος όρος	Αγγλικός όρος	Γαλλικός όρος	Επεξηγηματικό σχόλιο της Ομάδας
			<p><i>προσβαίνω σε κάτι, προσπελάζω κάτι</i> Συνώνυμα είναι και τα παράγωγά τους: προσβάσιμος / προσβατός = προσπελάσιμος προσβασιμότητα / προσβατότητα = προσπελασιμότητα απρόσβατος = απροσπέλαστος</p>
υλισμικό (ορισμός 01.01.07)	hardware	matériel	<p>Οι αποδόσεις των hardware και software είχαν απασχολήσει σοβαρά την Ομάδα. Οι βασιζόμενες στα γαλλικά (matériel και logiciel) αποδόσεις υλικό και λογισμικό ήταν οι επικρατέστερες και αυτές υιοθετήθηκαν αρκετά πρώιμα τόσο από την Ομάδα όσο και από τη ΜΟΤΟ. Και το μεν λογισμικό, ως νεολογισμός, καθιερώθηκε χωρίς προβλήματα, ενώ το υλικό (που δίπλα του η Ομάδα άφησε στην αρχή και το <i>συνώνυμο: υλικός εξοπλισμός</i>) δεν μπόρεσε να ξεπεράσει τα εγγενή προβλήματά του ως <i>ενός κοινότατου όρου καθημερινής και πολλαπλής χρήσης που δεν μπορεί να σταθεί μόνος του χωρίς να το ακολουθεί η παρένθεση: (hardware)</i>.</p> <p>Οι δύο Ομάδες, ως συλλογικά μέλη της ΕΛΕΤΟ³, έθεσαν σ' αυτήν το ζήτημα, όπου πήρε το γνωστό δρόμο μέσω του "Ορογράμματος", για να εκφραστούν περισσότερες απόψεις, ώστε να εξευρεθεί <i>ευρύτερα αποδεκτός ισοδύναμος ελληνικός όρος</i> για τον αγγλικό όρο hardware (γαλλικά matériel) και ανάλογος προς τον επιτυχημένο όρο λογισμικό (αγγλικά software, γαλλικά logiciel).</p> <p>Έτσι, το 1997, στο Ορόγραμμα αρ.22 (http://sfr.ee.teiath.gr/htmSELIDES/Technology/Orogramma/Or022.pdf) τέθηκαν σε ψηφοφορία οι τρεις αποδόσεις: υλισμικό, υλικιστικό και υλοσκευή. Ψήφισαν 250 άτομα. Οι τρεις αποδόσεις υπερψηφίστηκαν με αντίστοιχους «βαθμούς» 9, 6 και 6. Τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας ανακοινώθηκαν στο Ορόγραμμα αρ.24 (http://sfr.ee.teiath.gr/htmSELIDES/Technology/Orogramma/Or024.pdf) Το υλισμικό είχε κατακυρωθεί.</p>
καταφορτώνω, κατεβάζω (ορισμός 01.01.36)	download {v.}	télécharger vers l'aval	<p>Η Ομάδα, σε συμφωνία με τη ΜΟΤΟ, έχει υιοθετήσει την αντιστοιχία της τριάδας των αγγλικών ρημάτων: load – upload – download με τα ελληνικά φορτώνω – αναφορτώνω – καταφορτώνω και τα αντίστοιχα ουσιαστικά τους loading – uploading – downloading με τα ελληνικά φόρτωση – αναφόρτωση – καταφόρτωση</p> <p>Θεώρησε, όμως, αναγκαίο στα αναφορτώνω και καταφορτώνω να δεχτεί ως συνώνυμα και τα κοινά ανεβάζω και κατεβάζω. Πρέπει να σημειωθεί όμως ότι – πέρα από την κοινή και απλή τους χρήση – σε ένα κείμενο τεχνικό/επιστημονικό τα τελευταία υπόκεινται σε περιορισμούς. π.χ. δεν έχουν παθητική φωνή και δεν μπορούν να δώσουν χρήσιμα παράγωγα όπως δίνουν τα πρώτα όπως: loadable – uploadable – downloadable φορτώσιμος – αναφορτώσιμος – καταφορτώσιμος και loadability – uploadability – downloadability φορτωσιμότητα – αναφορτωσιμότητα – καταφορτωσιμότητα</p>
αναφορτώνω, ανεβάζω (ορισμός 01.01.37)	upload {v.}	télécharger vers l'amont	Βλέπε προηγούμενο.
επιγραμμικός, επί γραμμής (ορισμός 01.01.41)	online {adj}, on-line {adj}	en ligne {qualificatif}, connecte {adj}	Για τους όρους online και offline , στις προτάσεις να δεχτεί αποδόσεις όπως συνδεδεμένος, αποσυνδεδεμένος, διασυνδεδεμένος , η Ομάδα επισημαίνει ότι τα ρήματα συνδέω, αποσυνδέω και διασυνδέω , τα αντίστοιχα ουσιαστικά και οι αντίστοιχες μετοχές, παραπέμπουν σε άλλες έννοιες (connect, disconnect, interconnect, ...), ενώ, ως νεολογισμοί, οι όροι επιγραμμικός και απογραμμικός δεν συγχέονται με καμιά άλλη έννοια.

³ ΕΛΕΤΟ: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (www.eleto.gr)

Ελληνικός ισοδύναμος όρος	Αγγλικός όρος	Γαλλικός όρος	Επεξηγηματικό σχόλιο της Ομάδας
απογραμμικός, εκτός γραμμής (ορισμός 01.01.42)	offline {adj}, off- line {adj}	autonome {adj}, hors ligne {qualificatif}, non connecté {qualificatif}	Βλέπε προηγούμενο.
διάκριτος (ορισμός 01.02.12)	discrete {adj.}	discret	<p>Η Ομάδα επισημαίνει ότι οι έννοιες «διάκριτος» και «διακριτός» είναι διαφορετικές και εδώ πρόκειται για την πρώτη. Συγκεκριμένα:</p> <p>διάκριτος: ο ξεχωριστός, συνώνυμό του σε μερικούς όρους και ο διακεκριμένος</p> <p>διακριτός: αυτός που μπορεί (= δύναται) να ξεχωριστεί (στην Ορολογία εναλλάσσεται με το διακρίσιμος που έχει ακριβώς την ίδια σημασία)</p> <p>Η αντιστοιχία σε αγγλικούς ισοδύναμους όρους και με τα αντίστοιχα επίθετα είναι:</p> <p>διάκριτος = discrete⁴, distinct</p> <p>διακριτός, διακρίσιμος = distinguishable, discernible,</p> <p>διακεκριμένος = distinguished.</p> <p>(Περισσότερα στοιχεία: Ορόγραμμα αρ.74: http://sfr.ee.teiath.gr/htmlSELIBIDES/Technology/Orogramma/Or074.pdf)</p>
ολοκληρωμένο κύκλωμα, πλινθίο (ορισμός 01.03.10)	intergrated circuit, microchip, chip	circuit intégré, puce	<p>Η αντιστοιχία είναι:</p> <p>intergrated circuit– ολοκληρωμένο κύκλωμα chip – πλινθίο</p> <p>(Περισσότερα στοιχεία για το πλινθίο: Ορόγραμμα αρ.72: http://sfr.ee.teiath.gr/htmlSELIBIDES/Technology/Orogramma/Orogr-72c.htm)</p>
μηχανική λογισμικού, λογισμική μηχανική (ορισμός 01.04.07)	software engineering	génie logiciel	<p>Η Ομάδα ενημερώνει ότι στο πλαίσιο της επιτροπής TE21 (TEE) είναι ανοικτό ακόμα το θέμα της απόδοσης του όρου engineering και των παραγώγων του και σύντομα θα ανοίξει ένας διάλογος μεταξύ των μηχανικών, για την ανεύρεση ελληνικού όρου ικανοποιητικότερου από τις αποδόσεις μηχανική και τεχνολογία που δημιουργούν ομωνυμία και αμφισημία.</p> <p>Εν τω μεταξύ η χρήση από τη MOTO του όρου μηχανίκευση, θεωρήθηκε ότι αποδίδει κυρίως την ενέργεια του ρήματος engineer και όχι τον θεματικό τομέα που εκφράζει το λήμμα 01.04.07 «software engineering» του Προτύπου.</p> <p>Η Ομάδα απέκλεισε την απόδοση τεχνολογία λογισμικού διότι οι όροι engineering και technology αφορούν διαφορετικές έννοιες και από τη στιγμή που ο όρος technology αποδίδεται γενικευμένα ως τεχνολογία είναι ορολογικό πρόβλημα αμφισημίας η ομωνυμία του με το engineering.</p> <p>Αποφάσισε να υιοθετήσει δύο συνώνυμους όρους, με την επιφύλαξη αναθεώρησης και εναρμόνισης όταν οριστικοποιηθεί η απόδοση στο πλαίσιο της TE21.</p>
ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ηλ-ταχυδρομείο, ηλ-ταχ. (συντομο- γραφία) (ορισμός 01.06.17)	e-mail		<p>Η ΟΕ επανεξετάζοντας τον ορισμό 01.06.17 του Διεθνούς Προτύπου, ο οποίος δίνει την έννοια της «υπηρεσίας ηλεκτρονικού ταχυδρομείου» και όχι του μηνύματος ή της διεύθυνσης, προσέθεσε στο λήμμα:</p> <p>α. στον εισόδιο όρο του λήμματος το συνώνυμο: ηλ-ταχυδρομείο</p> <p>β. Ως Σημείωση 1 την πληροφορία ότι το σχετικό μήνυμα αποδίδεται με τον όρο: ηλεκτρονικό μήνυμα, ηλ-μήνυμα</p> <p>γ. Ως Σημείωση 2 την πληροφορία ότι η σχετική διεύθυνση αποδίδεται με τον όρο: ηλεκτρονική διεύθυνση, ηλ-διεύθυνση</p> <p>(Για την γενική αντιμετώπιση της αγγλικής «ηλεκτρονικοποίησης» με την προσθήκη του προθήματος e- βλέπε Ορόγραμμα Αρ.66: http://sfr.ee.teiath.gr/htmlSELIBIDES/Technology/Orogramma/Orogr-66b.htm)</p>

⁴ Προσοχή μη γίνει σύγχυση με το **discreet** (που προφέρεται ακριβώς το ίδιο με το **discrete**, αλλά αντιστοιχεί στο ελληνικό «**διακριτικός**» = ευγενικά φερόμενος)

Ελληνικός ισοδύναμος όρος	Αγγλικός όρος	Γαλλικός όρος	Επεξηγηματικό σχόλιο της Ομάδας
εμπειρογνωσιακό σύστημα, έμπειρο σύστημα (ορισμός 01.06.19)	expert system	systeme expert	Βλέπε και Ορόγραμμα αρ.80: http://sfr.ee.teiath.gr/htmSELIDES/Technology/Orogramma/Or080.pdf
υπολογιστομανής (ορισμός 01.07.03)	hacker 1	pirate informatique	Το Διεθνές Πρότυπο κατασημαίνει με τον ίδιο αγγλικό όρο τόσο στα αγγλικά (hacker) όσο και στα γαλλικά (pirate informatique) και τις δύο έννοιες των λημμάτων 01.07.03 και 01.07.04.
διαρρήκτης λογισμικού, παραβιαστής λογισμικού (ορισμός 01.07.04)	hacker 2	pirate informatique	Μέλος της επιτροπής TE48, όμως, ορθώς επισήμανε ότι ο ορισμός του δεύτερου λήμματος δεν αντιστοιχεί στην σημερινή έννοια «hacker» αλλά αντιστοιχεί στην έννοια «cracker». Η Ομάδα συμφώνησε και διόρθωσε τον αγγλικό όρο στα γλωσσάρια του προτύπου.

Η Ομάδα ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1